

Grundfærdigheder

Du skal sikre, at et godt fundament i hundens uddannelse bliver skabt i grundfærdighederne.

HUNDE: Hvert år tilføres det danske sprog nye ord, der bliver anerkendt og indført i den danske retskrivningsordbog. Hvorvidt disse ord altid giver mening, vil jeg lade være op til den enkelte at have en holdning til. I de senere år er der i forbindelse med jagthundetræning og jagthundeinstruktøruddannelsen i Danmarks Jægerforbund tilført ordet ”grundfærdigheder”, som dækker over grunddressur. Kært barn har mange navne, og kun få er i tvivl om, hvad grunddressur dækker over.

Betydningen af dressur stammer fra hestesporten og forklares således ifølge Wikipedia: ”I dressur kræves fuld koncentration fra både hest og rytter. Hesten skal adlyde de signaler, rytteren giver, og rytterens signaler til hest-

en skal være effektive og gerne usynlige. I dressuren udføres svære øvelser med baggrund i den høje skole med præcision og ynde.”

I det daglige arbejde med jagthundene starter alle øvelser med nogle grundlæggende færdigheder, der støber fundamentet til den videre uddannelse af jagthunden (hundeførerens signaler behøver ikke være usynlige, og øvelserne kræves ikke udført med ynde). Når man møder ordet ”grundfærdigheder” i den daglige træning, er det altså at sidestille med grunddressur.

Grundfærdighedernes betydning

Det er helt essentielt i uddannelsen af en jagthund, at hunden blandt andet skal komme, når man kalder, og stoppe, når man beder den om det. Det er vigtigt, at hunden både har kendskab til og forståelse for disse grundfærdigheder, inden den kommer med på jagt for første gang. Men lad mig supplere dette med, at der derudover også er andre grundfærdigheder, som jagthunden skal have kendskab til og forståelse for, inden man overhovedet kaster sig over den målrettede uddannelse af jagthunden.

Hvad er grundfærdigheder?

Grundfærdigheder er stop på kommando, indkald, fokus, fri ved fod (følg med), sit, dæk, slip, spring, dirigering m.m.

Hvorvidt der skal være flere, vil jeg helt lade være op til den enkelte. Ovennævnte har dog alle en betydning for, at man opnår en egnet appor-terende jagthund til jagt.

Alle grundfærdigheder har betydning for uddannelse af jagthunden, men det giver mening at tage dem i en

Træn din hvalp eller unghund ved hjælp af et ”placeboard”, som også bare kan være et tæppe.

naturlig rækkefølge i forhold til uddannelsen. Langt de fleste køber deres kommende jagthund på et tidspunkt, hvor det ikke lige passer med opstart af træning i en jagtforening. Ønskesituationen er selvfølgelig, at man tre-fire uger efter erhvervelse af hunden kan starte på et hvalpehold, men det er sjældent realistisk.

Jeg prioriterer selv tre grundfærdigheder som noget af det første, når jeg påbegynder uddannelse af en jagthund. Der er dog mange hensyn at tage, herunder race, alder, køn m.m., så det korrekte vil være at rette henvendelse til en instruktør i jagtforeningen, som vil kunne rådgive og vejlede i forhold til dig og din jagthund.

Fokus

I rigtig mange jagtrelevante situationer har vi behov for, at vores hund kan etablere kontakt til os. Denne kontakt skal skabes allerede i en meget tidlig alder (fra den første dag). Når hunden tager øjenkontakt, roses den og belønnes med godbid. Denne øvelse kommer os til gode i mange sammenhænge. Ved stopfløjt kan fokus i visse jagtrelevante situationer være en stor fordel. Men den største fordel ved fokus henter vi i uddannelsen af jagthunden. Al indlæring bliver nemmere og mere intens, når vi hele tiden kan opnå hundens fokus. Ofte ser man jagthunde, som bliver fløjtet til stop, der straks starter med at undersøge det sted, de stopper for dufte m.m., og fokus er alle andre steder end på føreren.

Hjælperedskab: En fantastisk hjælper og en hurtig vej til succes med fokus – og specielt ved stop – er et tæppe, en måtte eller – lidt finere – et ”placeboard”. Hvalpen vil hurtigt finde ro på tæppet og vil aldrig være i tvivl om næste skridt – i dette tilfælde fokus. Placer hunden på tæppet, og få fokus. Langsomt stilles der krav til hvalpen om at blive og holde fokus, samti-

digt med at føreren bevæger sig rundt i lokalet. Tæppet kan senere flyttes med rundt, så kravene hele tiden skærpes. Når hvalpen er sikker i øvelsen, kan tæppet relativt nemt fjernes.

Indkald

I enhver tænkelig situation er det vigtigt, at hunden kommer, når man kalder. Dette er ikke kun jagtrelevant, men også nødvendigt for, at alle i familien får et godt forhold til hunden. Det nemmeste sted at starte med indkald er selvfølgelig, når hunden af sig selv tilbyder adfærden, hvilket sker ubeskriveligt mange gange i løbet af den første tid. Hver gang hunden løber hjem mod et familiemedlem, lægges kommandoen på (bliv enige om én kommando!).

Fejllindlæring: De fleste problemer med indkald sker allerede i en tidlig alder. Fido – her – kom – jaaaaa – er blandt de mange kommandoer, som kommer i forbindelse med indkald. Bliv enige om, hvilken der gælder, og vær konsekvent. Ros og/eller godbid er en selvfølge.

HUSK, at alle i familien skal være bekendt med, at når hunden kommer med sko, tøj, jagtstøvler, mors pels, m.m. er det ikke af ond vilje. Mange problemer i forbindelse med apportering og hjemkald opstår netop ved, at temperamenteret løber af med os, når der er bidt hul i jagtstøvlerne. Derved følger et dårligere indkald, idet hunden først skal orientere sig om, hvorvidt det er godt eller skidt at løbe hjem.

Stop

Stop på kommando er meget jagtrelevant og en vigtig del af det at gå på jagt. Langt de fleste har oplevet en situation på en jagt, hvor egen eller andres jagthund ikke har efterkommet stopsignalet, hvilket har skabt nogle uheldige situationer. Dette resulterer ofte i en frustreret hundefører til egen og andres irritation.

Stop indlæres ofte i forbindelse med fløjt, og kravene skal i indlæringen øges langsomt, men sikkert. Er man kommet til at gå et skridt for langt i denne færdighed, er det meget vigtigt at gå skridtet tilbage og samle op. Start med at lægge stopsignalet på, når hunden af sig selv sætter sig (tilbyder adfærden). Næste skridt kan være, at du bevæger dig langsomt bagud med hunden følgende foran dig og med fokus. Når du fløjter til stop, har hunden ikke andre muligheder end at

Du skal altid kunne stoppe din hund ved hjælp af stopkommandoen, som er en af de vigtigste grundfærdigheder.

sætte sig ned. I afsnittet med fokus fortalte jeg om tæppet. Når hunden først har lært, at tæppet betyder at sætte sig ned og tage kontakt, kan tæppet ligeledes anvendes ved indlæring af stop. Læg tæppet forskellige steder i stuen, hunden, der kender ”fokusøvelsen”, løber hen og sætter sig på tæppet, og i det sekund hunden sætter sig på tæppet, fløjtes stopsignalet.

Øg krav og vilkår langsomt og sikkert i indlæring af stop. Du skal sikre dig, at al træning tilrettelægges, så muligheden for fejl begrænses mest muligt. Når kravene øges til stop i forbindelse med apport på dummy, koldt vildt m.m., kan et lukket område være en stor hjælp: køkkenet, hvis man må, haven, hvis den er lukket, eller et indhegnet træningsareal.

Fejllindlæring: Rigtig mange har to kommandoer til stop. Fløjt og hånden. Begge signaler er vigtige for hunden at kende. Det er dog vigtigt at vide, at første indlærte signal er fløjten, men ofte er et visuelt signal stærkest. Jeg har ofte set hundeførere, der fløjter uden resultat. Hunden tager fokus, men fortsætter. Der mangler nemlig et signal: hånden. Lad ikke frustration gå ud over hunden. Kik indad, og find ud af, hvor fejlen er sket, og ret den. Lær først hvalpen/unghunden stop på fløjt, og læg først håndsignalet på senere i indlæringen.

Godt hund og fører-forhold

Det centrale i uddannelsen af en jagthund bygger på et godt hund og fører-forhold. Succeskriteriet for dette skabes ved positiv indlæring med ud-

gangspunkt i grundfærdigheder. Så snart grundfærdighederne er på plads, påbegyndes den mere målrettede jagtrelaterede uddannelse.

Desværre bliver grundfærdigheder også glemt, og vedligeholdelsen ses mere i form af konsekvens eller mangel på samme i forbindelse med jagten.

Grundfærdigheder skal vedligeholdes hele livet, og det er summen af gentagelser, der giver erfaringen. Men husk på, at uddannelse er indlæring og ikke et spørgsmål om afprøvning/test af, hvor godt jagthunden kan udføre den enkelte øvelse.

Jeg har ofte stået i situationer, hvor hundeførere mister temperamentet, hvilket øjeblikkeligt påvirker hunden i negativ retning. Er grundfærdighederne skabt ved positiv indlæring, genetableres et godt forhold mellem hund og fører nemt ved at gå tilbage og lave eksempelvis en fokusøvelse, fri ved fod eller bare et indkald. Hundeføreren bliver glad, fordi der er garanti for succes, og jagthunden genvinder straks glæde og respekt i forholdet mellem hund og fører.

Opsummering

Fundamentet til jagthunden skabes i grundfærdighederne.

Positiv indlæring skaber et godt hund og fører-forhold.

Fokus, indkald og stop er vigtige grundfærdigheder i forhold til den fremadrettede uddannelse.

Ved en dårlig oplevelse kan et godt hund og fører-forhold genetableres i grundfærdighederne.
hvh@jaegerne.dk